

L' IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D' UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 cèntims.
 Fòra de Palma » 2 1/2 »
 Números atrassats » 4 »

Sonarà cada dissapte, si té vent à sa flauta.

S' envian es números à domicili, tant à dins Ciutat com à ses Viles, pagant per adelantat à s'Administració (Cadena de Cort n.º 11), 1 pesseta à conte de 16 números.

ES SOPÀ Á MÁ D'ES DIA DE S. BERNAT

I.

Molts serán, à n'es nòstro poch entendre, qu' haurán quedat amb sos cabeyts drets y boca badada, lletgint es títol d'aquest mal anomenat *article*, pensant qu'es truyòt d'aquest dia, no es més que ses corredisses, corregudes, esclips y esclòps qu' acostuman fé es vesins de Palma anant à n'es *Monastèri de la Real*. Molt errats van de contes es qui pensan axí, y si tenguessem maña de treure faves d'òlla, anavam à ferlos riure per ses butxaques, ja que en aquest mon, fét p'es qui l'entén, no porem fé altre còsa. Si anam, es dissapte de 's Sant p'es qui se fa sa bulla, derrera la Sèu, una casa que li diuen de *prelamos*, per cert ben còneguda, mos ne donarà d'axò més de dos doblés d'informes. ¡Quants d'héroes de *reñidero* van allà à dexá ses caceròles d'es séus rellòtges! ¡Quants de curros d'armeta es jaquets curts qu'es féren per fé papé à n'es lancats y fé pò à n'es bòu! ¡Quants de xoquinets es derrés llansòls ó alhaques que conservaven desde son matrimoni! Una vegada en s'añy s'òlla se crema, diuen..... y ténen rahó perque una de ses còses que conservan més nòves es qui acostuman fé estacions à n'es *Replá*, es es fogó, que allà no n'han menestlé.

No vos ho contaré tot fil per randa, perque no m'agrada treure ses braguetes à ningú. Es còsa sabuda que no son ets homos tot sòls qu'en aqueixa història surten à ròtlo: també ses dones hey ténen sa séua part, y molt més are qu'amb veu tan fòrta se proclaman es drets individuals é imprescriptibles de 's sexo bell... Però dexemmos de tot aquest ensiam, y tirantnos de bot y holey dins s'assunto, vejem lo que succeheix es decapvespre, còsa de sis y mitja ó sèt, à vorera de má, entre ca *Na Prima* y ca 'n *Pere Antòni*, y que es pòble en pròpis termes anomena *Sopà à má*.

Allargau sa vista ó ajustauvos ses antiparres es qui no teniu uys per veure ses misèries de que mos veym rodetjats, y podreu veure es coló que ténen cèrtes tradicions populás. ¡Quin campament tan gran que apareix à sa vòstra vista! ¡Quants de caps se bellugan pròp de ses aygos de la má! ¡Quantes boques badayan prontes à empessolarsé sa mitat d'es pexos que pochés dies antes botavan delitosos per aquexes aygos! Sa marinada s'ha convertit amb s'oló de ses salses picades d'ays y espicies, y sa quietut y sa soledat en moviment y confusió: s'homo y sa dòna, es nin y sa nina, cridan, ballan, jugan, reñan y mòuen un avalòt capás de despertá un sort. Aquí infantons que ploran perque los fan nadá; allà duen carbó ó lleña per escaufá sa carn amb cèba y ses truytes d'òus; aquí-dessá arriba un còvo que esperavan amb més ànsia que s'homo polítich es séu dia; en aqueixa altre part fèr sa botella à una pedra, cau es ví dins sa graxonera de mòlls amb juavert y se senten flastomies y maldicions y qualque bufetada. Més enllá... Si Virgili resucitá, segurament dedicaria nòus versos à n'aquests pòbres *troyans* que encare que no hajin passat sa remuyada de ses aygos, molts d'ells van à quedá com una sopa.

II.

Son més de les vuyt. Es sòl fogint per derrera Galatzó mos ha dexat à les fosques perque mos poguessem acostá à n'aquests grupos, sense pò de que mos vèssen. Més d'un' hora fa que de totes ses convèrtes no s'ha pogut treure rès en net; lo que es sent es mitx d'un *rum-rum* indefinit, es qualque crit que té s'origen d'una veu de tiple, que desafia sa de sa matexa *Patti*. Tothom sèu: uns ja ténen es sopá cuyt y menjan y beuen com si l'endemá s'haguessen de morí; altres volguent demostrá que no ténen apagats es sentiments de relligió y sòls per antipatia à n'es veynats, que parex ténen ventre y no ànima, se pòsan à resá un Pare-nòstro amb totes ses escaletes de sa sòlfa, y més n'hi ha-

gués. Ydò are que convida es silènci y sa pau amb que menjan aquests benaventurats de la tèrra, acostemmos à senti ses convèrtes d'ets estòls que s'han format.

—¡Quines pilotilles! se pòren presentá à n'es matex rey!

—Ja es milló axò que aná à Sant Bernat; per lo qu'em sab greu es perque no hauré pogut veure es cavall d'en Pèp Toni que tench segú haurá arribat primé qu'es d'en Miquèl Blat. ¡Vaja un cavall! es vent no l'atura! ni un llamp es com ell: dia hey ha que va setze vegades à n'el Terreno y corre tant en es primé viatge com en es derré. Ja hey haurá quedat *fumut* en Jordi amb ses missions qu'ha posades amb en Melvasia! Juraria...

—¡Ja hey vas calsat per aygo!...

—Es téu.... Dilluns vengué d'Inca amb tres hores y duya més de deù pasatges.

—Cá!... tú estás enlluernat amb so cavall d'en Pèp Toni, y es d'en Blat val més dobles de vint qu'ell mayes. ¡Allò si qu'es un cavall de roñó clòs! ¿sabs qu'es es cavall den Pèp Toni? una crostera bona per dú à n'es carnatge.

—¡Ja m'en fas de ganes de riure!

—Maldament li dugués mitj' hora de ventatge, es d'en Miquèl l'agafaria, fos ahont fos: no heu dich perque sia cuñat méu.... ¡Es beure à tots es d'aquí, si guaña es d'en Pèp Toni!... ¿Conexes es cavall d'en Tiá?

—Pròu.... també es un bon cavall: l'ha provat amb molts.

—Ydò amb aquest matex el va desafiá d'aquí à Buñola y arribá un quart més prest à s'hostal. No, y el pòbre cavall aquell dia casi no havia menjat rès perqu'es dia abans havia tengut un poch de maldeventre; degué essé de sa paya que comprá l'amo d'en Miquèl que no era molt fina. Si...

—Ni heu crech, ni es creible. Un sopá de costelles y gerret frit à *can Coscoy*, si guaña es d'en Miquèl, y no m'fas cas de du à sa casa d'es *prestos* ses recades de sa dòna, còsa que no faria per un germá méu. ¡Si no estava segú de goñá... me tayava es coll! Que diga

mumpare si's còsa bona aquest cavall que n'estás tan frenèlich.

—Jò... jm, jmmm, no he volgut parlar perque en conversá quant menj, s'afegeix es bossí, y tench pò d'aufegarmè, però dich desd'are que d'es cavall que parlas no'n darian tres doblés en dia de bona venta, jm, jm, si'l me regalassin, diria gracies, y...

—¡Ja hey anau errats!

—Si ses faves que menja son de planè; y si'n Blat no fos estat amich méu ja l'hey haguera tirat per sa cara: ni té una mica de tròt... sempre coxèu, coxèu... quant mòu una pòta s'altre pòsa rès.

—Axò sou vos, y me sab greu dir-voshó.

—Ja veurém tú en tenirne setanta dos. Si's méu fiy no está per lo dit, jò't pòs tot quant tench per un hèure.

—Jò si; maldament sebre quedá en pel.

—Ydò jò les admet à ses messions: t'he dat quatre pessetes per essè de sa vega, t'en daré dotze si hey impòrta per pagá es sopá en doble... No puch sofrí que'n parlin malament d'aquest cavall: lo matex vos dich à vos, encara que no som afectat de goñá à un véy.

—¿Que't penses perque som véy que t'en enténs més que jò de cavalls?

—Ja'u sé, molts d'añs fa que vos conech.

—Jò vatx está devuyt añs à sa gerre-ria d'en Cremat, y per espay de nòu vatx manetjá un mul que may s'en han passetjats de millós, y en sos altres nòu, jm, jm,... se passaren per ses méues mans tres cavalls que pòs es *lobo* en comparansa: alts, llambrinés, refilets, prims de cames, trotadós à la quinta esència, hermosos... merexian tirá cotxo... però es d'en Pèp Toni, ¡vaja una alhaca!

—Callau, callau. Beguem y no'n conversem pús, no fos còsa que no acabassem sa fèsta amb pau: ¡Tonina, sa hotella!!

—¿Digasmè y qu'es vé axò que diuen de's *matremòni servil* que s'han de casá sense capellá? Are si que no haurem de pagá rès, ni hey haurá ses dispenses que costavan un dineral. Tothom se podrá casá, tant parents còm cosins: amb un bossí de *popé* qu'escriga s'*encalde* ó es celadó tot estará arreglat, y primé mos feyan está añs y encara à such de doblés. A mí sí que no me costá rès y encara el pare *viquèri* me regalá una coca, perque li vatx dí qu'era un pròbe; ¡alló era un homo! ¡no ni há cap còm aquell! Però ets altres!... Tothom pagava el pato per casarsè, y ara.... ni un cèntim!

—Sabs que vivian de cégos es nòstros entrepasats! En feyan lo que volian d'ells, però arc... s'han alsat de puntes ets enteniments y ja no hey ha beneys: mos volian fé veure qu'hey ha Déu, y à

mí m'han assegurat qu'es mentida. Haguesses sentit una vegada à n'es tòros lletgi *El Rayo*; de quina manera se'n desleya! y es jove qu'hen lletgia mes ho dava entenen perque estava escrit en forasté. No!... y heu sabia dí milló qu'es Pari-nòstro. Si jò fos lletrut també heu sabria tot, y no'm dexaria enganá per aquexa partida de *farsantes* sino que los ne daria à tots amb una cuyereta. Tot axò que diuen es frares y capellans, me va dí, son cuentos de véya més antichs qu'es pastá; y lo mateix me digué una dòna que sab fé ses cartes còm qualsevòl y heu endevina tot; ni si fos Déu! Quant vatx fé aferrá es méu quissó amb sa cussa d'en Lau, qu'hey va havè aquelles messions, vá essè ella qui m'endeviná que goñaria: axò es tant segú còm tench aquest bossí de sobrasada en sa má...

—Bòno, jo't diré Toni.... Axò pòt essè vé, no hey ha dupte, però jò crech qu'hey ha La Sanch, hey posaria es còll, perque quant vatx vení l'añy cinquanta vuyt de *Calis* amb sa llecènci varem sofrí un *quinoccio* qui.... ¿que't tench de dí?... quant varem saltá de *bordo* tots anavam remuys, sense tení un sanabre de ròba, perque tot heu haviam tirat à la má; ja no cercavam més que salvá es pellet, y veus; totduna que *envocarem* La Sanch, s'espasá.

—Jò no'm recòrda axò!... me fas está còm un hòitx!...

—Ja'u demanarás à n'en Pèp es cosí que à les hores venia de marinè. No sé còm no te recòrda y jo t'ho vatx contá d'es cap d'una setmana dins *can Coscoy*, qu'hey havia en Batzol y na...

—Are me parex qu'en tench una mica d'espèci.

—Ydò còm te deya, hey ha La Sanch perque no pòt essè d'altre manera; però qu'hey ha Déu... no l'he vist may: lo que sé, es que molts cercan sa séua conveniènci: en tot lo demés som de ses téues idèes: ¿y aquest *matremòni servil* qui l'ha fèit?

—Ja hey vius atrassat: es conexedó que no tens cap fiya per casá: ¿qui vòs que l'baja fèit? ¡Es republicans, homo de Déu! ¡y en goñá, si que'n farém de còses! ni hey haurá *contrabacions*, ni reys, ni quintes, ni *enmatreculats*, ni celadós, ni monicipals; no més hey haurá llibertat de culto, que vòl dí que no hey ha Déu, ni ningú mos comanda, podrém fé tot lo que voldrém: lo que procuraré jò es ferme rich, y em fas totduna es señó de *can Rasca*. Demá hauria d'essè! Beguem y viva sa república!

—¡Vivaaa!!!

—¿Gat li ha dit?

—Si, fieta méua! y per poch no hey ha hagut un *sarcantin*, perque jò tench bòn natural, però en treurem ets òssos mòrts!... ca! quina rabiada!...

—¡Vaja una trapassera! ¿y còm es estat axò?

—Te diré: Sa filoua de sa bugadera me va dí una camia baratada. En Juanet méu la s'ha posada, y còm l'ha vist... ni un dimòni! Es mitx d'es carré l'hey volia trèure! Jo he sentit plorá es nin y... pòts pensá si n'li ha hagudes de verdes y madures. ¡Aquesta bruteta! jò robá camies! Còm que n'haja de menesté de séues y no té dos doblés per llevá ses tereñines de ca-séua. Ca!... si no m'aturan!...

—¡Però aná à trèure ets òssos mòrts! Ni hey puch prendre pèu!

—No y es mèu homo qu'era un sant! No y à mil!... Jò qui encare no m'en he pogut aconhortá. Jò qui no he tengut ganes de dexá es dòl, ni fas contes de dexarlo fins d'aquí dos ó tres añs. Si no la me llevan la fas bossins.

—Però y es téu homo ja ha un añy y mitx que morí, si mal no m'err'.

—¡Que vòs que't diga! *Amor en amor se paga*. ¡Qui havia de dí que d'es cap de mitx añy seria à Soutrillo! ell que va essè d'es qui féran més feyna quant féran aquelles flumades, y tiraren abaix ses casetes d'es carabineros. ¡Éra un brau que parexia que mal no s'havia de prendre amb ell! tot heu vatx veure y si encare durás encare hey seria perque m'agrada no dexá rès. Haguesses vist aquelles fumeradotes d'es mitx d'es Born, bé... tu hey eres.

—Si; y heu vatx veure molt bé perqu'estava just es mitx: lo que'm sabia greu qu'es méu homo no hey poria essè perqu'havia sortit es barco un parey de dies ántes: aquesta vegada s'en volia dú amb ell en Toniet qu'era una butzeta, y estava encarat en volé essè mariné: arc qu'es conexement li na entrat y ja's un fadrí fèit, li agrada més fé feyna que aná per la má còm son pare.

—¿Còm axí no ha vengut aquí?

—Perque s'ha estimat més aiá en son pare à Sant Bernat. L'haguesses vist es dia d'es foch ben arromangadet, y quant arribá à casa més content que un Pasco, me dugué un cuadro que'm va caure ben bé perque casi tots los tench véys.

—Perque no volgueren qu'hey anás, mumare? jò n'haguera duyts més de quatre....

—¡Calla! no desbarates sa conversá; eres massa petit y en tant de truy te haguéran esclafat.... lo qu'has de fé es menjá y callá.... Si entravan es republicans, Maria, totduna los faria nòus à n'es cuadros perque llavò hem d'essè tots iguals, tots podrém aná en cotxo y no hey ha d'havè señós.

—¡Si tots haviam d'aná en cotxo no bastarian ses mules!

—Hey posariam cavalls: pèseta més, peseta ménos vòs que't diga....

—Jò m'aconhortaria amb un carril!

—¡Bòna beneyta serias!

—Si, llavò hauriam de mesté dos criats, y dos criats menjan masse: no bastarian sis pans cada dia...

—¡Y que té que veure! no veus que tendrias una bona possessió per mantenirlos?

—¿Y si tots som señoròts com heu hem de fè? ningú voldrà fè feyna: lo que es jò no 'n voldre fè.

—Y jò tampoch mumare y es mestre no 'm tornarà pegá...

—¡Que benaventurada que 't tròb Maria! no vulgas cavilá ni tirá tan endins: es téu fíy no hey pensa tant. Axí matex n' hi haurá que no heu serán: lo que 'm sab greu que se torba.

III.

Ses òlles estan buydes y ses panxes plenes. S' homo moltes vòltes no 's més qu' un animal amb so sentit qu' es pren aquexa paraula. Sa foscó de sa nit no mos permet veure ses cares, unes alegres y altres mosties: alegres perque à n' aquell moment s' homo no pensa amb lo que vendrà, encare que demunt s' esquena duga sa misèria que l' ha de rétre l' endemá: mosties perque es un jou pesat havè de abandoná es lloch que ocupan, en s' estat de postració en que se tròba moltes vòltes s' homo que pensa viure per menjá.

Altre vegada se senten es crits amb qu' havia comensat s' *exòrdi* de sa fèsta: però ¡quin' altra classe de basques! crits y riayes antes, arc reñines, plòrs y nins que dòrmen. Botelles rompudes, òlles trencades, plats perduts, grèxoneres fèstes tests, tot axò umpl' la má y buyda sa butxaca d' aquells que no la tenian molt plena. ¡Axecauvos de sa terra vòltros que formau part d' es *pòble soberano!* no fèseu capsal de ses pedres qu' han llepat tantes vegades ses aygos de la má! sa marxa de *Riego* que tocan dins sa vòstra panxa vos fará conexe que també es prebes y tomátiques saben moure revolucions encare que no estiguen proclamats es séus drets!.... però tothom se n' es anat y ningú m' escolta ets estòls son ja devés sa Portella; y sa serena que se sent per dedins y per defòra m' obliga à mi fè lo mateix. A reveure.

NADAL.

SÁTIRA.

Qui no's de l' Art el gasta.

Còm bòn ase de mar, *ha fèl ca-seva*
Don Sist que navegava amb barco pròpi,
Ergo es un arquitecto. ¡Qui l' hey lleva?

Uys cluchs hey vèu milló qu' amb telescòpi
Per afiná defèctes à un' òbra;

Y qui 'l mira mirá, sembla una mòpi.

Per ideá uns plans s' engiñy li sòbra;

¡Ha vist tanta ciutat! ¡tant edifici!

Llavó, heu dú d' ayó: es fíy de manòbra.

Y no 's estrañy, per dret y en justici,
Que 'l fessin *Retgidó* d' es Cementèri,
Quant es difunts votàren del Hospici.

Heu sòl contá per tot sense mistèri.

Sortiren d' ell es *cameròts à pisos*

Fèts per no estendre de la Mòrt l' impèri.

Si haguessim escoltat ets séus avisos,

S' òbra d' es Pòrt seria ja acabada

Amb ménos còst y manco compromisos.

Ell té pensat buydá de sa murada

Tot un costat y ferne una cistèrna,

Qu' axò val un no rès, fèt à escarada.

Y diu que empaperada à la moderna

Sa Llònja la gran *Bourse* del mon seria....

En fè Diputats nòus ja 'l veitx en tèrna.

El cò en mitx de la Sèu ja no hey seria;

¿Sa còsta de sa Pols? ¡Escalonada!

Lo qu' es per dins Ciutat, ¡fòra *tramvia!*

Y si 's ferro-carril, còrda tirada,

De *Son Jeperut* vèy en passa enfòra,

Còm ell no 'l va trassá, l' han esgarrada.

Son Jeperut es séu, pues en bòn' hòra

En pagá à n' es Govèrn deù añs de renda,

Y val de vint mil duros à la vòra.

Es lo qu' estima més de s' haciènda

Y l' ha millorat molt fenthi marjades;

Y ha fèt un casal nòu d' *estil falcènda.*

Ell tot heu dirigex: à ses arcades

Les vòl de ferradura; y seña neas

Amplaries d' escalons, rosts de teulades.

Bé es vé que 's riuen d' ell ses ximenèas

Sa vòlta d' es terrat y una braserà;

¡Y axò que tot es feyna de monèas!

No hey ha remey; es fum li torna arrera;

Y ja ha desfèt tres pichs bomba y fogaña;

Y per acertarlá se desespera.

S' aujup, també per baix ha trèt magaña,

Y d' aygo just mitx pam se n' hi atura,

¡Tenguent per contrafòrt una muntaña!

Es mestre de la casa bé procura

Fé lo que 's seño diu; emperò el pòbre

Sòls sab embardissá una pastura.

Y passá axí mateix deù añs fènt òbra

Don Sist que tothom té per hòmo savi

Y d' artista *amateur* sa fama còbra

No es qu' haja volgut jò ferli un agravi

Glosant s' habilitat y sa ciència;

¡*Qui no's de l' Art el gasta!* Que s' esbravi.

Però m' ha demostrat s' esperiència

Qu' allá ahont es D. Sist, no hey tench cap feyna,

Y que no sé prestarli obediència;

Primé de molt bòn grat prendia un' eyna

Per enfondí un pou, ò allargaría.

Mon brás à un mal barbè diguentli: ¡seyna!

Jò vuy que puga-dí, quant venga es dia

Que s' òbra de ca-sèua estarà llesta:

—Axò es dirigit méu,—sia còm sia.

No vuy que puga estendre una protesta

Si pren un pam de tou sa sotilada

O si à la fí li surt cara sa fèsta.

No vuy ajudarli, à la descarada,

A fè d' escorxadó quant li dú es conté

Un pòbre menestral de casa honrada.

No vuy serví à Don Sist perqu' es afronta

Qu' ell en matèries d' Art me fassa escòla

Quant cada bram d' ets séus xorda y atonta.

Y si sa mèua veu es tota sola

Que crida y à Don Sist declara guèrra

Perque per causa sèua l' Art reddòla;

Cent monuments hey ha en aquesta tèrra

Que s' èco de ma veu cent veus axècan:

«¡Don Sist mos ha tudat! ¡Qui 'l mos desfèrra?»

Es mallorquins sabuts dòrmen ò becán?

¡Es bell art de bastí s' en va à la vola!

Y es qui deuen clamá, si callan, pécan.

Allá ahont pech, debades fas mostela

Es dies que predich en vers ò pròsa;

Però, ni un confrare pren candela.

Don Sist y tots ets séus, no més fan nòsa

Quant no fan matx, en ram d' Arquitectura.

¡Si En Rigo treya es cap fóra sa llòsa!

¡Ay trist y malanat des qui 's propòsa

Qu' artista lo proclam l' edat futura!

Pues, à morí de fam, ¡Déu méu! s' espòsa.

UN MESTRE DE L' OFICI.

XEREMIADES.

Seño Alcalde majó, perdon y fassi favó d' escoltá dues parauletes à n' es xeremié de L' IGNORANCIA.

¿Qui es que s' ha begut es señy? ses autoritats de Palma ó es sobreposats de ses fèstes de carré?

Heu venim à dí perque tant de Pere vòl di ase. Seño Alcalde: qui vòl ballá que ball, emperò vèu, just devant sa Porta des Camp à s' avansada, à la Por-siana, part devant sa de Santa Catalina; à n' es Moliná ó à n' es Plá de na Tesa, si tant vòl, son llochs molt espayosos per ferhi balls sense maretjá, ni mortificá, ni sacrificá es vesins que no ténen ballera y pagan contribucions per viure y dormí amb pau y sosesch

Aquest trotí, que sembla que enguañy han près, de fè cabriòles, embarassant es trànsit des carrés y plasses més cèn-trichs no s' pòt justificá sino à un pòble ahont sa policia urbana y s' òrde públich estiguent en mans de quatre gats-vayres. Palma, ja sabem que té un Ajuntament condret y acertat, gracies sien fètes à Déu, y per lo matex noltros ignorants hem arribat à creure que som noltros y es diaris que parlan forasté es qui amb aquest assumtó no tenim rahó.

Per altre banda rebem esqueles de *convite* per seure ran des cadafals, esqueles que duen una marca d' una lli-breria ó biblioteca d' un seño que may ha passat per ignorar. Y veym persones de bons sentiments que regalán cantidats crescudes p' es gasto d' aquets es-pectacles, desenfrehits é inmorals... La veritat, seño Alcalde majó, voldriam que qualque sabi mos digués qui es que s' ha begut es señy, ses autoritats de Palma, es qui fan ses fèstes de carré, ó noltros.

**

Es Jesus de sa Calatrava está dins una capelleta ben encortinada de tere-fines. Si es séus veynats no se cuydan de ferli dissapte, es dia ménos pensat es calatravins romandrán sense *Bòn Jesu-set*, pues per bò que sia, no li agrada molt viure entre arañes.

¡A veure si hey haurá una piadosa esterafinadora!

**

Pareix que de tant en tant s' aplegan, quadrilles de gent devertida y la pégan à fè bauxes de cap à s' Hosteria de Miramar.

Ses bauxes, axí còm les entén cèrta

casta de familia, consistexen amb omplirsé bé sa panxa, posarsé un poch alegres, y riure y folgá dins sa posada y à defóra, sense mirament ni respecte à la casa y lloch per ahont pasturan.

Axò no's axò, camarades ignorants: el molt nòble y generós señó de Miramar, quant establí aquella Hosteria, degué tení per objecte oferí reddòs y llit amb so servici necessari, à n'es *pelegrins* que anassin per devoció à visitá s'Oratori de Trinidad. No es que vulgam dí que no s'hi puga aná per passá un dia de gòig honestament, però ets abusos qu'algunes vòltes s'han comès per gent mal educada y llambrinera merexen correctiu.

L'IGNORANCIA qu'estima en lo que valen es grans beneficis que el príncep Archiduch d'Austria ha fét à sa nostra illa, creu un devé séu clamá à tots es mallorquins, sian es que sian, perque se mostrin agrahits y regoneguts à dit señó; y per lo tant aprofita avuy s'ocasió per advertí à n'ets esburbats y capsvèrjos que van à Miramar còm qui s'en va à ca's Catalá ó à ca'n Mianos, qu'es primé dia que se propassarán, bé sia de paraula ó d'accions, treurá es séus nòms à la vergoña, declarantlos inimichs del pays y bísties de cabreste.

Heu tenguin per entès, y fóra vèrbes.

*
**

A ses llibrerías de Ciutat ja vénen *almanachs* de l'any 1881.

¡Si axò no's diu fé via!

Ara ja podem sèbre, per exemple, quin dia prendán cènra es qui serán vius p'es carnaval de l'any qui vé. (Axò s'entén p'es nèos.) Y ets aficionats à sa verdesca en forma de gravadets y cuentos *parisiens* ja pòden gastarsé quatre reals y delitarshi.

Perque, heu de sèbre, caríssims ignorants de la nòstr'ánima y amats tot amb el Señó, que quant no més s'usava es calendari perpètuu de Mèstre Pere Esperansa, es sants y ses fèstes de s'any cristiá s'en duyan quatre quintes parts de sa plagueta; emperò ara que tothom fa calendaris y que tots perdem es calendari, ja es lo de ménos allò d'es Santoral; y es pronòstichs y eclipses y demés falera sòls no se llegeix. Ara empram *almanachs* que vénen à essé (salvo honroses escepcions) es femés de sa literatura y ets escopidós d'ets autoretos tocats de pits.

Parlam d'ets *almanachs* escrits en castellá y en francès, que son es qui mos arriban més dejorn; d'es que se solen enllestí à Mallorca, mal mos está es dirho, però fins ara no ténen gayre que desjeclá.

De tots mòdos, mirau que, pronòstichs nòus per Agost, ¡ja es progressá!

*
**

Avuy, segons indicis, ha de romandre llesta sa tèrra apiconada de sa gran pla-

ca de des Banch de s'Oli. Molta via han fét; en còsa de tres anys y mitx, li han fét aceres, hey han sembrat abres y li han escampat sa pedruscada. Valga que hey ha hagut empenjo, segons diuen, per part d'un Tinent de Batle. Ja tenim una plassa més per ferhi balls. Per molt que mos hagi sortit cara, no's pagat. Ara, p'es nòstro mòdo de veure, no més manca llevá aquell embalament, biombo, *penestral*, buch fexuch ó estimbòri artístich qu'hey ha en mitx; y ja estarà llesta.

Tenguem un poch més de paciència; el mon no va essé fet tot amb un dia. Benehides sien ses tortugues; no heu deym per enutjá ningú. Amen.

*
**

Un observadó mos escriu que s'altre diumenje à vespre se passetjava per sa festa de carré des Mercat, aplegant *datos* y noticies; y va poré afiná, segons diu, que aquella vetlada s'havian fètes 50 declaracions à altres tantes atlòtes; que de ses 50, n'hi hagué 30 que totduna digueren que sí; 15 que les varen havé de pregá un poch; 3 que les haguéren de sondroyetjá més de dues hores, y 2 que donàren carabassa, y encara una de ses dues la va doná perque *ell* era mosson.

A més d'axò, diu qu'hey havia devés 150 atlòtes marmulant, nirvioses ó amb histèrich, perque no tenguéren avinentesa de fé un enamorat.

No hey haurá ningú qu'heu vulga creure.

Per paga, avuy en dia, axò d'enamorat es sa derrera còsa en que pensan ses atlòtes.....

Fos còsa de brodá, cusí ó passá bugada..... Pero, enamorats y festetjades..... A casi totes los fa óy.

*
**

Aquesta caló no vòl afluxá en via ninguna.

Si la còsa segueix axí, l'amo des Bañys de sa Portella podrà enviá, en havé acabat sa temporada, un regalèt à n'es sòl, per lo bé que s'es portat aquest estiu, torrant es ciutadans, y obligantlos, vulgues no vulgues, à tirarsé de cap dins má. Sempre es un consòl poderse posá en remuy mitja horeta amb tota comoditat, gracias à lo qu'ha fét En Llopart per oferí à n'es públich un bons bañys.

*
**

Demá à les cinch des capvespre hey haurá à s'Ateneo Balear una reunió preparatoria per comensá à parlá de fires y fèstes dins Ciutat.

Vorèm, vorèm.

PORROS-FUYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Mal de molts, conhòrt da bèsties.*
SEMBLANSES.—1. *En que ténen trasts.*
2. *En que fa vent.*
3. *En que té taules.*
4. *En que té fuyes.*

TRIANGUL.....—*Poma-Poma-Pom-Po-P.*
FUGA.....—*Sant Llorens, fuyes à quèrns.*
CAVILACIÓ.....—*Sóller.*
ENDEVINAYA.....—*Un ujaestre.*

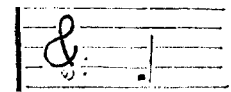
LES HAN ENDEVINADES:

Totes:—*Pere Pezet, Lau Tibicriste, Un Sarcantim, Voraciva y Un Sabat en dilluns.*
Sis:—*Cop-plu, Marieta Florit, Dos Tranquils y Un Panxa engegat.*
Dues:—*Un Catalinero, Pau Pou, Un Nèo y P. Pandango.*
Y una no més:—*Morèu, Agneto y Una Beata.*

GEROGLIFICH.

I I I

David — Alfonso XII

NXXXI

UN IGNORANT.

SEMBLANSES.

1. ¿En que s'assembla un gerré à un hòmo véy?
2. ¿Y un picapedré à un escriptó?
3. ¿Y un fusté à una cosidora?
4. ¿Y un ferré à n'es vapor *Bellver*?

UN ASPIRANT Á BATXILLÉ.

TRIANGUL DE PARAULES.

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Omplí aquests pichs amb lletres que llegides diagonalment y de través, digan: sa 1.ª retxa, lo qu'hey ha à qualsevòl casa; sa 2.ª, lo qu'hey ha à la mar; sa 3.ª, una paraula castellana; sa 4.ª, un riu, y sa 5.ª, una lletra.

UN YINÓVOL.

FUGA DE VOCALS.

M. R. M. R. T. M. R. F. R. T.
T. R.

CAVILACIÓ.

Cosmografia—Matemàtiques—Uranografia—
Llògica—Sintaxis—Numismàtica—Organografia—
Estètica—Historia—Gelenografia.

Amb ses primeras lletres d'aquets nòms de ciències, compòndre es nom d'un ignorant des més afavorits.

K. D. T.

ENDEVINAYA.

Som adorno de fadrines,
Vatx per passeigs y sarcas,
Y duch corona d'espines,
Y còm Cristó duch tres claus.

B.

(Se solucions dissapte qui cò st som vius.)

21 AGOST DE 1880.

Estampa den Pere J. Gelabert.